

Duitse sweetspot

Er zijn goedkope analoge monosynths, dure analoge monosynths en je hebt de koningsklasse, waartoe de MFB Dominion 1 behoort. Maar kan dit Berlijnse stuk vernuft de concurrentie uit Amerika aan?

door **Ruud Leks** > ruud@interface.nl

MFB maakt al sinds eind jaren zeventig betaalbare, een beetje doe-het-zelf-achtige synths, drummachines en sequencers. Ingenieur Manfred Fricke uit Berlijn (nu weet je meteen waar 'MFB' voor staat) is tegenwoordig vooral bekend om z'n compacte analoge machines, waarbij bijna elke knop meerdere functies heeft. Dat resulteert in apparaten die heel veel waar voor hun geld bieden, maar soms niet al te logisch zijn qua bediening.

De Dominion 1 lijkt in eerste instantie uit ander hout gesneden. Het is een flinke synth in een volledig metalen behuizing met houten zijpanelen. En min of meer handgemaakt – Made in Germany, dus geen goedkope Chinese productie. Dat houdt wel in dat ie beperkt

leverbaar is, en overal waar een voorraadje binnenkomt, vliegt ie dan ook de deur uit.

Stevige jongen

Om eerlijk te zijn, is de Dominion 1 geen beeldschone synth. Waar bij Moogs, Prophets of Waldorfs echt aandacht is besteed aan het design, heeft de Dominion nog heel erg een DIY-uitstraling met z'n combinatie van grote, gekleurde draaiknoppen en faders. Het ziet er een beetje onbeholpen uit en doet me denken aan de JEN SX-1000 of de Transcendent 2000 zelfbouwsynth. Maar mij stoort dat niet. Ik hou meer van industriële uitstraling dan overdesign, zoals bij jaren negentig Waldorfs of de Alesis Andromeda. Door dit ontwerp lijkt alles ook redelijk *bomb proof*; je kunt de knoppen best een beetje

mishandelen en de faders hebben weliswaar wat speling, maar voelen en werken prima. Dit is een stevige jongen. Aan het begin van de productie leken er nog wat aanloopproblemen te zijn, maar inmiddels lijken die voorbij: aan deze Dominion is in elk geval niets mis.

De Dominion is niet zomaar een simpele monosynth. Hij bevat alle standaard onderdelen, maar heeft ook geheugens, een arpeggiator, een sequencer en hij is semi-modulair: achterop zitten in eurorackformaat inputs en outputs voor bijna alle onderdelen van de synth. Daardoor is er niet zo bijzonder veel concurrentie: qua mogelijkheden, features en prijs kom je dan uit bij synths als de DSI Prophet 02 of de Moog Sub 37.

Drietallen

Dominion 1 heeft drie oscillators, elk met de gebruikelijke blok golf-, zaagtand-, sinus- en driehoeksgolfformen. Maar in tegenstelling tot normale synths, waar je alleen de vorm van de blok golf kunt veranderen via pwm, kan dat hier bij alle golfformen, waarbij je de ene golfvorm zelfs in de andere kunt veranderen. De oscillators hebben dus een heuse waveshaping-mogelijkheid, wat erg gaaf is voor subtiele klankverschillen. Oscillator-sync is ook aanwezig en er is een behoorlijk uitgebreide fm-sectie. De oscillators balanceren je in een mixer samen met de noise

generator en de externe audio-input. Net als bij veel andere synths tegenwoordig, zorgt het laatste stukje volume van de mixer voor wat overdrive.

Er zijn meer drietallen in de Dominion aanwezig. Zo zijn er drie envelope generators (2x adsr, 1x ad) waarbij de eerste twee voor filter en vca worden gebruikt, en de derde voor fm-modulatie. Er zijn ook drie lfo's: twee met zes golfformen en resetmogelijkheid, de derde werkt alleen in combinatie met de ribboncontrollers die de pitch- en modulatie-wielen vervangen. De eerste twee hebben een Fast mode en een Slow mode: de extremen zijn van elke 40 seconden in Slow mode tot 100Hz (dus Audio mode) in Fast mode. Natuurlijk is er ook een sample & hold.

Ultra-uitgebreid

Het filter van deze synth is het meest uitgebreide dat ik ooit op een monosynth ben

INFO

- prijs excl.: € 1.125,-
- distributie: MFB, m.f.b@t-online.de
- internet: <http://mfberlin.de>

SPECIFICATIES

- analoge monofone keyboardsynthesizer
- 3 vco's met waveshaping, fm, sync en analoge en digitale ringmodulators
- noise generator
- 12 filter modes
- 3 envelope generators
- 3 lfo's
- arpeggiator
- 128-steps sequencer
- 3-octaafs Fatar keyboard met velocity en aftertouch
- patch field met 26 patch points
- midi-in/out/thru
- 2 ribboncontrollers

tegengekomen. Er zijn in totaal twaalf variaties: vier low pass-filters met slopes van 6, 12, 18 en 24dB/oct, en twee high pass-, band pass- en notch-filters met slopes van 6 en 12dB/oct. Kiest u maar.

Bijzonder aan deze synth is de manier waarop de resonance los van het eigenlijke filter te beïnvloeden is. Zo is er niet alleen een Contour-knop voor het hele filter die de sterkte van de filter envelope bepaalt, maar er is ook een aparte resonance contour, met de mogelijkheid om die via een envelope generator of lfo negatief of positief te moduleren. Dat kun je muzikaal inzetten door bijvoorbeeld de resonance als een soort extra percussieklik te laten spelen, of bijna als extra melodielijn te gebruiken. Via de programmer onderaan kun je ook nog de resonantiekarakteristiek bepalen: je kunt de complete resonance weghalen, of juist snel laten opkomen. Zelfs het 6dB-filter heeft resonantie, iets wat je niet vaak ziet.

En dan zijn we er nog niet qua klank-mogelijkheden, want er is ook nog een analoge (op oscillator 1) en een digitale (op oscillator 2 en 3) ringmodulator. Ik heb diverse leuke analoge bakken in de studio staan, maar zelfs de Korg Mono/Poly, toch een van de grootste freakbakken ooit gemaakt, moet het hiertegen afleggen. Dankzij het patchpaneel is de Dominion eigenlijk gewoon een semimodulaire synth. Je kunt de Dominion-onderdelen onderling patchen, maar die connecties kunnen meestal al op het frontpaneel worden gemaakt. Veel leuker is het om eurorack-modules aan de Dominion te hangen, of andere synths met cv-inputs en -outputs.

Ruig, smerig, direct

De MFB Dominion klinkt vooral 'oud'. Veel nieuwe analoge synths klinken strakker en moderner dan de echte ouwe bakken, wat

Zelfs de Korg Mono/Poly, een van de grootste freakbakken, moet het hiertegen afleggen

De MFB klinkt zoals de echt klassieke synths: vol karakter, puur vintage

het ook zo leuk maakt om ze door elkaar te gebruiken. Deze MFB klinkt echter zoals een groot deel van de echt klassieke synths: vol karakter, echt vintage. 'Ruig', 'smerig' en 'direct' zijn zo ook nog wat trefwoorden. Geweldig als basis voor allerlei klassieke analoge sounds en eigenlijk een stuk mooier dan veel nieuwe analoge monosynths, die vaak wat steriel klinken, of waar je duidelijk op zoek moet naar de sweet spot. Deze Dominion is een grote sweet spot en een slechte of lelijke klank heb ik 'm niet kunnen ontlokken.

Qua performance heeft de Dominion ook een ander achter de hand. Zo hebben de oscillators een Paraphonic mode, waardoor je zelfs (binnen grenzen) akkoorden kunt spelen op de synth. Het 3-octaafskeyboard is aanslaggevoelig, heeft aftertouch en speelt erg prettig. Ook het werken met de ribboncontrollers vind ik eigenlijk prettiger dan met twee wielen. Je kunt hier bijvoorbeeld met het tempo meetappen voor modulatietrucs die min of meer sync lopen met het tracktempo.

Knoppendrukkerij

Tot zover is alles koek en ei met de Dominion. Hij heeft echter ook wat karaktertrekjes waar ik wat minder over te spreken ben, en die hebben vrijwel allemaal te maken met hoe de geheugens, sequencer en arpeggiator werken.

Natuurlijk is het supercool dat een analoge synth geheugens heeft. Er zijn zestien banken van acht sounds, echt ouderwets dus. Maar omdat de synth geen echt display heeft maar enkel drie leds, kun je geen namen invoeren. Dus het is echt een kwestie van weten welke sound waar zit, want je verdwaaalt snel.

Voor al de hierboven beschreven functies zitten onderaan het bedieningspaneel een aantal switches en draaiknoppen die, volgens oude MFB-gewoonte, meerdere functies kunnen hebben. Daar is niks mis mee, maar soms is

het omslachtig. Zo zijn er om de arpeggiator aan het werk te krijgen, vier knoppen nodig, terwijl de meeste andere synths dat met één knop doen. Dat lijkt gezanik, maar als je er veel mee werkt, kan het behoorlijk op je zenuwen gaan werken.

Daar komt bij dat sommige functies niet automatisch werken: na het schakelen tussen Patch en Seq/Arp' moet je op een van die twee nog een keer extra drukken om functies te kunnen editen met een draaiknop. Het leidt allemaal tot een hoop onnodige knoppendrukkerij en regelmatig tot dingen die niet de bedoeling waren. De preset verandert bijvoorbeeld opeens terwijl je enkel het tempo van de arpeggiator wilde aanpassen, omdat je per ongeluk vergeten was om twee keer op een knopje te drukken. De in redelijk krakemikkig Engels geschreven en wel heel bondige handleiding biedt daarbij helaas minimale steun.

Sequenzen

Aan die arpeggiator en sequencer is dan op zich wel weer niets aan te merken: de sequencer heeft maximaal 128 stappen, neemt velocity, aftertouch, glides en de ribbonbewegingen op, en is te editen en op te slaan. De arpeggiator heeft een aantal heel leuke modes waarbij net steeds een kleine variant wordt gespeeld van de bekende patterns (up/down et cetera).

Bizar genoeg is de arpeggiator onderdeel van het keyboardcircuit. Dat wil zeggen dat je hem niet via midi kunt aansturen met een extern keyboard of daw, maar altijd alleen met het eigen keyboard. Het beperkt de functionaliteit van de arpeggiator behoorlijk, en ik vind het eerlijk gezegd een onbegrijpelijke keuze, anno 2015. Ook de andere midi-functionaliteit is beperkt; de knoppen zijn niet als controllers te gebruiken, en de synth reageert ook niet op midi CC. De sequencer kan wel in realtime transposen, maar daarvoor

moet je een knop ingedrukt houden, wat betekent dat je op dat moment geen andere onderdelen van de synth kunt editen, tenzij je drie handen hebt.

Bijna overweldigend

In de praktijk is de Dominion klankmatig een geweldige synth, en het programmeren is zeker niet moeilijk. De mogelijkheden zijn bijzonder uitgebreid en hij klinkt geweldig: er komen echt geluiden uit die mijn andere synths niet leveren. En dat zijn niet die mooie, wat gepolijste geluiden van moderne synths: de Dominion klinkt rauw en vintage. Echt heerlijk. Ook erg prettig zijn de makkelijke modulatiemogelijkheden via druktoetsen, waardoor alles erg overzichtelijk blijft.

De domper voor mij is het onnodig ingewikkelde patch- en sequencerdeel, maar vooral dat je de arpeggio's niet via midi kunt aansturen. Dat zou voor mij een reden zijn om serieus te twifelen over de aanschaf, maar misschien is het voor jou helemaal niet belangrijk.

Als we dat minpunt even opzij schuiven, is het echt een superfijne synth, en een van de weinige die zo'n uitgebreide combinatie van midi- en cv mogelijkheden heeft. Bovendien is het aantal modulatiemogelijkheden zo groot (en fijn instelbaar, niet via een schermje maar met knoppen) dat het bijna overweldigend wordt.

Conclusie

De perfecte monosynth? Net als de concurrentie, is ook de Dominion dat niet. Maar als Manfred Fricke bovenstaande kritiekpunten weet op te lossen, dan komt hij wel behoorlijk in de buurt. Goedkoop is de Dominion niet, maar z'n geld is ie 100% zeker waard. En hij heeft me voor goed verpest met z'n waanzinnige filter, want op dat vlak laat hij de concurrentie mijlenver achter zich. ■

HET OORDEEL

- + super complete monosynth
- + zeer uitgebreide filtermogelijkheden
- interface soms onlogisch
- arpeggiator werkt alleen vanaf eigen keyboard